

Date: 1st November-2025

INNOVATION MENEJMENT VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA

Muallif: Millat Umidi universiteti

Fakultet: Biznes boshqaruvi

4-kurs talabasi: **Ne'matov Abdug'ani**

Guruh: BA-401

KIRISH

So'nggi yillarda global iqtisodiyotda raqobatning keskinlashuvi, texnologik jarayonlarning tezlashuvi va raqamli iqtisodiyotning keng joriy etilishi natijasida innovatsion menejment va raqamli transformatsiya biznes boshqaruvida markaziy o'ringa chiqdi.

Zamonaviy kompaniyalar endilikda raqamli texnologiyalarni nafaqat yordamchi vosita sifatida, balki biznes modelining asosiy qismi sifatida qo'llashmoqda.

Innovatsion menejment – bu tashkilotda yangi g'oyalarni yaratish, sinovdan o'tkazish, amaliyotga joriy etish va natijalarni baholash tizimidir.

Raqamli transformatsiya esa kompaniya faoliyatini sun'iy intellekt (AI), Big Data, bulutli texnologiyalar, blokcheyn, IoT (Internet of Things) kabi ilg'or vositalar orqali optimallashtirishni nazarda tutadi.

Mazkur tezisning maqsadi — innovatsion menejment tizimining mohiyatini tahlil qilish, raqamli transformatsiyaning biznesdagi o'rnini aniqlash va O'zbekiston sharoitida amaliy yechimlarni taklif etishdan iborat.

1. INNOVATION MENEJMENTNING MOHIYATI VA AHAMIYATI

Innovatsion menejment – bu yangi texnologiyalar, mahsulotlar yoki xizmatlarni ishlab chiqish va joriy etish jarayonini samarali boshqarish tizimidir.

U korxona rivojlanishini ta'minlaydi, ichki resurslardan oqilona foydalanish imkonini yaratadi va raqobatbardoshlikni oshiradi.

Asosiy maqsad — bozorda kompaniyaning o'ziga xos ustunliklarini yaratish, yangi qiymat (value) hosil qilish va iqtisodiy barqarorlikka erishishdir.

Innovatsion menejment quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

yangi texnologik yechimlarni yaratish;

innovatsion mahsulotlarni bozorga chiqarish;

ilmiy-tadqiqot ishlarini tijoratlashtirish;

xodimlarning ijodiy salohiyatini rag'batlantirish;

yangi bozor segmentlarini o'zlashtirish.

Yaponiyada Toyota va Sony, AQShda Google va Tesla, Yevropada Siemens va Bosch kompaniyalari aynan innovatsion menejmentni samarali yo'lga qo'yganligi sababli doimiy o'sishga erishgan.

2. RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONINING BIZNESDAGI O'RNI



Date: 1st November-2025

Raqamli transformatsiya – bu kompaniya faoliyatini raqamli texnologiyalar yordamida tubdan o'zgartirish, samaradorlikni oshirish va yangi biznes modellarga o'tish jarayonidir.

Misol uchun:

Beeline Uzbekistan mijozlarga raqamli xizmatlar platformasini yaratib, foydalanuvchilar sonini 3 milliondan oshirdi.

Artel Electronics ERP tizimini joriy etib, ishlab chiqarish samaradorligini 25% ga oshirdi.

Payme va Click kabi fintech kompaniyalar O'zbekiston to'lov tizimida inqilob yasadi.

Raqamli transformatsiya quyidagi afzalliklarni beradi:

- ☐ qaror qabul qilish tezligi oshadi;
- ☐ xarajatlar kamayadi;
- ☐ ma'lumotlar xavfsizligi ta'minlanadi;
- ☐ mijozlar bilan aloqa yaxshilanadi;
- ☐ yangi bozor imkoniyatlari paydo bo'ladi.

3. INNOVATION MENEJMENT TIZIMINI JORIY ETISH BOSQICHLARI

Innovatsion menejmentni joriy etish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Bozorni tahlil qilish – yangi texnologiyalarga ehtiyojni aniqlash.
2. Innovatsion strategiyani ishlab chiqish – kompaniya maqsadlariga mos yo'nalish belgilash.

3. Resurslarni taqsimlash – moliyaviy va inson resurslarini aniqlash.

4. Loyihani amalga oshirish – sinov va joriy etish bosqichlari.

5. Monitoring va baholash – natijalarni o'lchash va takomillashtirish.

4. RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH

Raqamli strategiya har bir korxona uchun individuallikni talab qiladi.

U quyidagi komponentlardan tashkil topadi:

raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish;

ma'lumotlar bazasini himoya qilish;

xodimlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish;

Big Data va AI tahlil vositalarini joriy etish;

mijozlar uchun raqamli platformalar yaratish.

Masalan, UzAuto Motors kompaniyasi 2022-yilda ERP tizimini ishga tushirib, ishlab chiqarish jarayonlarini 100% raqamlashtirdi.

Natijada nosozliklar 17% ga kamaygan, mahsulot yetkazib berish tezligi esa 30% ga oshgan.

5. O'ZBEKISTON SHAROITIDA INNOVATION BOSHQARUV AMALIYOTI

O'zbekiston hukumati innovatsion boshqaruv va raqamli iqtisodiyot sohasini rivojlantirish uchun bir qator islohotlarni amalga oshirmoqda.

2019-yil 24-apreldagi PQ-4300-sonli Prezident qarori bilan "Innovatsion rivojlanish strategiyasi" qabul qilindi.



Date: 1st November-2025

Natijada:

IT Park Uzbekistan tashkil etildi;

Yashnobod texnoparki faoliyatini boshladi;

100 dan ortiq startap loyihalari davlat tomonidan qo'llab-quvvatlandi.

Bugungi kunda mamlakatda 500 dan ortiq IT kompaniya faoliyat yuritmoqda.

6. STARTAPLAR VA TEXNOLOGIK YANGILIKLARNI BOSHQARISH MODELI

Startaplar – innovatsion menejmentning eng muhim natijasidir.

Ular yangi texnologiyalarni tez sinovdan o'tkazib, bozorga olib chiqadi.

Masalan:

Payme, Apelsin, Click — fintech sohasida O'zbekistonning yetakchi startaplari;

MyTaxi, Express24 — logistika va xizmatlar bozorida muvaffaqiyatli raqamli loyihalar.

Bunday kompaniyalar "Lean Startup", "Design Thinking" va "Agile" metodologiyalarini qo'llaydi — bu esa tez moslashish va innovatsiyani amalda sinash imkonini beradi.

7. BIZNES REJADA INNOVATSION STRATEGIYANING O'RNI

Biznes reja kompaniya faoliyatining "yo'l xaritasi" bo'lib, unda innovatsion strategiya markaziy o'rinda turadi.

Har qanday biznes rejada quyidagilar bo'lishi lozim:

innovatsion mahsulot tavsifi;

bozor tahlili;

texnologik yechimlar;

moliyaviy prognoz;

risklar va ularni kamaytirish chorasini.

Masalan, yangi onlayn savdo platformasini yaratmoqchi tadbirkor uchun eng muhim jihat — foydalanuvchi tajribasi (UX/UI) va marketing strategiyasini raqamli shaklda yo'lga qo'yishdir.

8. TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli joriy etgan kompaniyalar daromadni o'rtacha 25–40 foizga oshirgan.

Shuningdek:

ish unumdorligi 30% ga ko'tarilgan;

mijozlar sodiqligi oshgan;

ishlab chiqarish xarajatlari kamaygan.

O'zbekistonda bu jarayon yangi bosqichda, lekin istiqboli yuqori. Innovatsion menejment asosida ishlaydigan korporatsiyalar yaqin yillarda eksport salohiyatini oshirishga erishadi.

9. XULOSA VA TAVSIYALAR



Date: 1st November-2025

Innovatsion menejment va raqamli transformatsiya bugungi kunda kompaniyaning raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi.

Bu jarayonlar orqali biznes jarayonlari avtomatlashtiriladi, inson kapitali rivojlanadi va yangi bozor imkoniyatlari yaratiladi.

Tavsiya etiladi:

1. Innovatsion ekotizimlarni rivojlantirish;
2. Kadrlar malakasini oshirish dasturlarini kengaytirish;
3. Sun'iy intellekt va Big Data texnologiyalarini joriy etish;
4. Raqamli marketingni rivojlantirish;
5. Mahalliy kompaniyalar o'rtasida texnologik hamkorlikni kuchaytirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4300-sonli qarori (2019-yil, 24-aprel).
2. OECD (2021). Digital Transformation Strategies.
3. UNCTAD (2022). World Investment Report.
4. Harvard Business Review (2020). Managing Innovation.
5. Deloitte (2023). Global Digital Transformation Survey.
6. Kotler, P. (2018). Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital.
7. IT Park Uzbekistan (2024). Rasmiy hisobotlar.

